

СУЧАСНИЙ СТАН І ЗАГРОЗИ ПРОДОВОЛЬЧІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ

В сучасних умовах продовольча безпека є основою соціально-економічного розвитку, важливим елементом економічної та національної безпеки держави.

Продовольча безпека є складним та багаторівневим поняттям. У програмних документах FAO продовольча безпека розглядається як ситуація, коли кожний в будь-який час має фізичний та економічний доступ до безпечної і поживної їжі, яка необхідна для здорового й активного життя та задовольняє потреби в харчуванні [3]. Відповідно до проекту Закону України «Про продовольчу безпеку України» від 28.04.2011 р. №8370-1 продовольча безпека – соціально-економічне та екологічне становище, за якого населення забезпечено безпечними й якісними основними продуктами харчування, що необхідні для раціонального харчування [2].

Аналіз звітів Міністерства економічного розвитку і торгівлі України про стан продовольчої безпеки України за 2013-2015 рр. засвідчує наявність наступних ключових загроз продовольчій безпеці держави:

- незбалансоване споживання продуктів харчування населенням;
- низький рівень споживання продуктів тваринного походження в енергетичному раціоні населення;
- висока частка витрат домогосподарств на продукти харчування у структурі їх загальних витрат;
- зниження ємності внутрішнього ринку за окремими продуктами харчування;
- імпортозалежність країни за окремим продуктом;
- висока диференціація вартості харчування за соціальними групами;
- сировинний характер експорту сільськогосподарської продукції;
- зростання цін на сільськогосподарську продукцію на внутрішньому ринку;
- повільне впровадження міжнародних стандартів та систем якості продуктів харчування.

Незбалансоване споживання продуктів харчування населенням.

Баланс споживання основних продуктів харчування свідчить, що у 2014 р. в Україні за такими продовольчими групами, як: «хліб і хлібопродукти», «картопля», «олія рослинна всіх видів», «яйця» та «овочі та баштанні» фактичне споживання перевищило раціональну норму. Але таке перевищення є свідченням незбалансованості харчування населення, яке намагається забезпечити власні потреби за рахунок економічно доступніших продуктів.

Помітним є відставання від раціонального споживання за наступними групами: «молоко і молокопродукти» – на 41,4%, «плоди, ягоди і виноград» – на 41,9%, «м'ясо і м'ясопродукти» – на 32,4%, «риба та рибодукти» – на 44,5%.

Низький рівень споживання продуктів тваринного походження в енергетичному раціоні населення.

В 2014 році добова енергетична цінність раціону людини становила 2939 ккал, що майже на 15% перевищує граничний критерій (2500 ккал). Характерно, що енергетична цінність добового раціону в основному формується за рахунок продукції рослинного походження, відповідно на рослинну продукцію в структурі раціону припадає 71,1%, а на тваринну – 28,9%, що у 1,6 раза нижче за встановлений пороговий критерій (55%).

Висока частка витрат домогосподарств на продукти харчування у структурі їх загальних витрат.

В 2014 р. сукупні витрати домогосподарств становили 4048,9 грн. на місяць, що на 6,0% більше у порівнянні з попереднім роком. Із загальної суми домогосподарства витрачали на харчування 2101,4 грн. на місяць проти 1913,9 грн. у 2013 році. Таким чином, індикатор доступності продуктів харчування у минулому році становив 51,9% при його 60-ти

відсотковому граничному критерії. У загальній структурі витрат на продукти харчування найвищу питому вагу займали витрати на: м'ясо і м'ясопродукти – 25 відсотків, молоко і молочні продукти – 14 відсотків, хліб і хлібопродукти – 13 відсотків.

Зниження ємності внутрішнього ринку за окремими продуктами харчування.

В 2014 р. порівняно із 2010 р. відбулося збільшення ємності внутрішнього ринку по п'яти групам продовольства: молоко та молочні продукти – на 1,2%, яйця – на 0,5%, овочі та баштанні – на 6,7%, плоди, ягоди та виноград – на 2,1%, картоплі – на 2,5%.

Імпортозалежність країни за окремим продуктом.

Продовольча незалежність характеризується таким рівнем розвитку економіки, коли продовольча безпека держави не залежить від зовнішніх продовольчих поставок. Для запобігання ситуації залежності держава може нарощувати свій економічний потенціал та підвищувати ефективність агропромислового виробництва. Позитивним є той факт, що у 2014 р. продовольчі потреби населення нашої країни задовольнялися, як правило, за рахунок продукції вітчизняного виробництва.

Найбільш вразливими позиціями щодо імпортозалежності є позиції «риба та рибопродукти», «олія рослинна всіх видів», «плоди, ягоди та виноград»; частка імпорту за цими групами у загальному споживанні відповідно становить 88,0 %; 38,1 % та 39,8 % при 30-ти відсотковому пороговому критерії цього індикатора.

Сировинний характер експорту сільськогосподарської продукції.

За період економічного зростання не відбулося поліпшення структури експорту аграрної та продовольчої продукції з України. У загальній структурі експорту сільськогосподарської та харчової продукції частка 16-24 позицій УКТ ЗЕД (готова харчова продукція) у 2013 р. становила 21,0%, тоді як частка 1-24 позицій УКТ ЗЕД (сільськогосподарська продукція) – 58,4 %.

Зростання цін на сільськогосподарську продукцію на внутрішньому ринку, що негативно впливає на загальний рівень інфляції. За 2014 р. споживчі ціни в Україні зросли на 24,9 %; продукти харчування та безалкогольні напої подорожчали на 24,8 %. При цьому зростання ціни на хліб і хлібопродукти становило 35,1 %, на м'ясо та м'ясопродукти – 27,5%, молоко – 13,7 %, масло – 9,2 %, олію соняшникову – 27,4 %, рибу і рибопродукти – 37,2 %, фрукти – 55,9 %, цукор – 22,8 %. Зростання цін на сільськогосподарську продукцію було зумовлено передусім необхідністю покриття сільськогосподарськими підприємствами понесених витрат внаслідок здороження паливно-мастильних матеріалів, засобів захисту від шкідників і хвороб сільськогосподарських культур, мінеральних та органічних добрив та ін.

Повільне впровадження міжнародних стандартів та систем якості продуктів харчування.

В Україні більшість сільськогосподарської продукції виробляється невеликими приватними господарствами населення, які не лише фінансово, а й матеріально та технологічно обмежені щодо впровадження міжнародних стандартів якості продуктів харчування, оскільки процес одержання сертифікатів системи ISO, HACCP, EN є надзвичайно трудомістким та капіталозатратним. При цьому процес гармонізації вітчизняного законодавства до міжнародних умов здійснюється в Україні вкрай повільно. Так, за даними Міністерства аграрної політики та продовольства України, з 297 стандартів системи Кодексу Аліментаріус гармонізовано та знаходяться на стадії затвердження 30 стандартів.

Аналіз індикаторів продовольчої безпеки показує, що в країні існує повна безпека у сфері виробництва і споживання продукції рослинного походження і дуже загрозлива ситуація у сфері власного виробництва і споживання населенням продуктів тваринництва – м'яса та м'ясопродуктів, молока та молокопродуктів. Значна категорія споживачів, чий рівень доходів помітно обмежує можливості вибору високоякісної продукції, постійно перебуває в зоні ризику для власного здоров'я. При цьому вирішальним фактором стає ціна продукції, оскільки саме в ціні закладено найвищі або найнижчі показники якості агропродовольчої продукції. Соціальна небезпека криється в тому, що для окремих

малоімущих категорій населення чим нижчою є ціна на окремі продовольчі товари тим краще.

Для забезпечення рекомендованих науково обґрунтованих фізіологічних норм харчування населення рівень попиту повинен зрости. Це вимагає зростання сукупних витрат в розрахунку на одну особу у 5-6 разів за рахунок підвищення платоспроможності населення. Основними складовими такого зростання повинно бути покращення економічної ситуації в державі, сталий розвиток сільського господарства (особливо галузі тваринництва) підвищення купівельної спроможності населення.

Результати проведеного дослідження показують, що необхідного рівня продовольчої безпеки в Україні ще не досягнуто. Невідповідність сучасного рівня розвитку національного агропродовольчого ринку привела до незбалансованості харчування населення, в результаті чого структура споживання харчування людей та багатьох найважливіших продовольчих товарів істотно відрізняється від рекомендованих науково обґрунтованих норм харчування. Як і в попередні роки залишається загрозою продовольчій безпеці недостатній соціально-економічний рівень життя населення – низькі доходи та зростання цін на продукти харчування. Важливим напрямом державної економічної та соціальної політики є фінансова підтримка малозабезпечених громадян і підвищення життєвого рівня населення.

Література:

1. Звіт про стан продовольчої безпеки України у 2014 році – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.me.gov.ua
2. Про продовольчу безпеку в Україні: проект Закону України від 28.04.2011 р. №8370-1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: search.ligazakon.ua/l_doc2.../JF6GI01A.html
3. About FAO [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fao.org/about/en/>

Надія КІЗЮК

Тернопільський національний економічний університет

ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОБРОБЦІ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Ефективна підприємницька діяльність, яка є гарантією успішного державного розвитку, неможлива без застосування інформаційних технологій в межах бухгалтерського обліку.

Розвиток міжнародних відносин та вихід значної кількості вітчизняних суб'єктів господарювання на іноземні ринки товарів та послуг зумовив необхідність організації оперативного обміну, зіставлення та аналізу облікової інформації. Оперативність обміну даними забезпечується сучасними інформаційними технологіями, до яких відносять «cloud computing» технології.

За своєю сутністю, хмарна технологія є логічним еволюційним продовженням інформаційних технологій, розвиток та поширення якої пов'язують із розповсюдженням Інтернету у світі, як одного із найбільш загальнодоступного способу комунікації не лише в особистому, а й в діловому світі.

В національній обліковій практиці застосовується здебільшого застаріле програмне забезпечення, що уповільнює міжнародну інтеграцію економіки. Лише 5% міжнародних компаній [3] в порівнянні із загальною кількістю зареєстрованих на території України суб'єктів господарювання, станом на 1 грудня 2014 р використовують новітнє програмного забезпечення. Недостатня розповсюдженість пов'язана з досить високою вартістю автоматизованих систем.

Метою даної статті є вивчення переваг та ризиків використання в обробці облікової інформації сучасних інформаційних систем із застосуванням хмарних технологій.

За прогнозами Gartner очікується, що до 2017 р. рівень поширення хмарних технологій сягатиме 33%, а до 2020 р. цей показник становитиме 60%. Хмарними технологіями буде